

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КУРУЛУШ ЭРЕЖЕЛЕРИ

Курулуштагы ченемдик документтер тутуму

**КАЛКЫНЫН САНЫ 5000 АДАМГА ЧЕЙИНКИ АЙЫЛДЫК КАЛКТУУ
КОНУШТАРДЫ ТЫШКЫ СУУ МЕНЕН КАМСЫЗДОО
СИСТЕМАЛАРЫН ДОЛБООРЛОО ЖАНА КУРУУ ЧЕНЕМДЕРИ**

**Нормы проектирования и строительства систем наружного водоснабжения
сельских населенных пунктов с численностью населения до 5000 жителей.
нормы проектирования**

Drainage of populated areas with up to 5000 residents and recreational facilities.
Design standards

ТШ КЧжЭ 2.04.02-84*дин жаңыртылган редакциясы

Ишке киргизүү датасы – 2023. __. __

1 Айыл калкы үчүн сууну керектөөнүн үлүштүк ченемдери

1.1 Калкы 100дөн 5000 адамга чейин саны менен айылдык калктуу конуштарда чарбалык-ичүүчү муктаждыктарына орточо суткалык (бир жылга) суу керектөөнүн q_i үлүштүк ченеми 1-таблицага ылайык кабыл алынат (төмөнкү таб.кара).

1-т а б л и ц а

Көрсөткүчтүн аталышы	q _i көрсөткүчүнүн мааниси (1 жашоочуга суткасына литр)
5000 адамга чейин калкынын саны менен, суу жылыткычтары орнотулуп жана ички саркынды сууларды агызуу системасы менен жабдылган айылдык үйлөрдө орточо суткалык суу керектөөнүн үлүштүк ченеми	80÷100
1000 адамга чейин калкынын саны менен, суу жылыткычтарын орнотуусуз жана ички саркынды сууларды агызуу системасы менен жабдылган айылдык үйлөрдө орточо суткалык суу керектөөнүн үлүштүк ченеми	80÷100
1000 адамга чейин калкынын саны менен, суу жылыткычтарын орнотуусуз жана ички саркынды сууларды агызуу системасы менен жабдылган айылдык үйлөрдө орточо суткалык суу керектөөнүн үлүштүк ченеми	80-ге чейин

Э с к е р т ү ү л ө р

1 Суу алуу түтүктөрүнөн сууну колдонуу менен имараттар курулган райондор үчүн бир жашоочуга үлүштүк орточо суткалык суу керектөөнү 20÷40 л/сутка деп кабыл алуу керек.

2 Үй айыл чарба жандыктарын (жылкыларды, уйларды, койлорду, канаттууларды) багып-кароого жана сугарууга сууну чыгымдоолорду бул ишмердүүлүк түрүн иретке салуучу тийиштүү ченемдер боюнча же сууну керектөөнүн жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен макулдашылган ченемдери боюнча, же болбосо ушул курулуш эрежелеринин 1.9 пункту боюнча кабылдоо зарыл.

3 Калктын эсептик санын келеркиге карата аныктоодо калктын санынын эсеп-чоттук (демографиялык) же статистикалык маалыматтарын Кыргыз Республикасынын Улуттук статистикалык комитетинин статмаалыматтары боюнча кабылдоо зарыл.

1.2 Айылдык калктуу конуштагы жергиликтүү өнөр жайдын келечектүү өнүгүүсү тууралуу маалыматтын жоктугунда сууну чыгымдоо $(10\div 15)\% \times Q_{\text{чарба-ичүү}}$ өлчөмүндө кабылдоо сунушталат (мында $Q_{\text{чарба-ичүү}}$ калктуу конуштун чарбалык-ичүүчү муктаждыктарына суунун чыгымдалышы, ал КР КЧ 40-01дин (1) жана (2) формулалары (5.2 пункту) боюнча аныкталат.

1.3 Айылдык суу түтүгүндөгү суунун агып кетүүлөрүнүн жана эсеби алынбаган чыгымдалыштарынын көлөмү $(1\div 2)\% \times Q_{\text{чарба-ичүү}}$ жана $(2\div 4)\% \times Q_{\text{чарба-ичүү}}$ өлчөмүндө кабылданат.

1.4 Суу түтүктөрү тармагында суу алуучу колонкаларды орнотууга болбойт.

1.5 Суу түтүктөрү тармагында гидравликалык эсептөө айылдык суу түтүгүнө короо сайын кошулуу шартында чарбалык-ичүүчү жана тиричиликтик муктаждыктарды көңүлгө алуучу 1-таблицанын ченемдерин жана эскертүүлөрүн эсепке алуу менен суунун $Q_{\text{чарба-ичүү}}$ эсептик чыгымдалышында жүргүзүлөт.

Ушунда тармактын ишин моделдештирүүнүн минималдуу улануу узактыгы 24 сааттан кем эмес болуш керек.

Бөлүштүрүүчү тармактын өткөргүч түтүктөрүнүн диаметрлерин аныктоо калктуу конуштун чарбалык-ичүүчү жана тиричиликтик муктаждыктарына суунун максималдуу сааттык чыгымдалышын өткөрүүнүн эсебин алуу менен жүргүзүлөт.

1.6 Суунун чыгымдалышын эсептөөдө «Кыргыз Республикасында айылдык калктуу конуштардын территорияларын пландаштыруу жана куруу» эрежелер жыйнагынын, КР КЧ 30-01 жана КР КЧ 40-01 ченемдерине ылайык, 20÷50 жылга долбоорлоонун перспективдүү мөөнөтүн кабыл алуу сунушталат.

1.7 Үй жандыктарын жана канаттууларды ичүүчү суу менен сугарууда сууну керектөөнүн үлүштүк ченемин жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын чечими болбогон учурда q_i дан $(15\div 20)\%$ өлчөмүндө кабылдаса болот.

1.8 Үй жандыктарын жана канаттууларды сугарууга ичүүчү суунун ченемдик чыгымдалышы ашып кеткенинде суунун чыгымдалуусу суу өлчөгүч боюнча (суу өлчөгүч сөзсүз орнотулат) аныкталат. Лимиттен тышкары суу үчүн төлөө айыл чарбалык ишканалар үчүн тарифтер боюнча жүргүзүлөт.

Ушунда лимиттер айылдык калктуу конуштун жашоочулары жана сууну жеткирүүчүлөр менен макулдашылып, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын чечими боюнча аныкталып берилет.

1.9 Ичүүчү суунун вегетациялык мезгилде үй жанындагы участкаларды сугарууга чыгымдалышынын үлүштүк ченеми q_i дан $(10\div 15)\%$ га теңдеш болуп кабыл алынат. Ушунда үй жанындагы участканын аянты 20 м^2 тан ашпоосу керек. Суу өлчөгүч (суунун чыгымдалышын эсептөө прибору) мындай учурда сөзсүз орнотулат.

Эгерде үй жанындагы участканын аянты 20 м^2 тан ашса, анда сугарууга пайдаланылуучу суу ирригациялык же арык тармагынан алынышы керек. Суунун бул чыгымдалышы айылдык калктуу конуштун чарбалык-ичүүчү жана тиричиликтик муктаждыктарга суунун жалпы эсептик чыгымдалуусуна кирбейт жана суу түтүктөрү тармагынын гидравликалык эсептөөсүндө эсепке алынбашы керек.

1.10 Саркынды сууларды агызуунун ички жана тышкы системаларын долбоорлоо КЧжЭ 2.04.01, КР КЧ 40-02 жана КР КЧ 40-03 ченемдери боюнча жүргүзүлөт.

1.11 Суу менен камсыздоо булагынын кубаттуулугу (дебит) 1-таблицада келтирилген q_i орточо суткалык суу керектөөнүн үлүштүк ченеминин маанисинен, ошондой эле 1.7 жана 1.9. подпункттардын Эскертүүсүнүн 1- жана 2-пункттары боюнча ченемдерден аз болсо, анда сууну керектөөнүн үлүштүк ченеми заказчы же сууну жеткирүүчү ишканасы менен долбоорлоого макулдашуу маалында долбоордун башкы инженери тарабынан сунушталат жана суу менен камсыздоо системасы долбоорлонуп жаткан калктуу конуштун жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын чечими менен бекитилет.

1.12 Айылдык суу менен камсыздоо системасында сууну берүүнү токтотууларга КР КЧ 40-01дин ченемдерине ылайык жол берилет.

2 Айылдык калктуу конуштар үчүн сууну керектөөнүн суткалык бирдей эместигинин коэффициенттери

2.1 Сууну керектөөнүн суткалык бирдей эместигинин коэффициенттери 2-таблицага ылайык кабылданат.

2- т а б л и ц а

Көрсөткүчтүн аталышы	Сууну керектөөнүн k_i суткалык бирдей эместигинин коэффициентинин мааниси
$k_{i.max}$ калкы менен сууну керектөөнүн максималдуу суткалык бирдей эместигинин коэффициенти	1,05÷1,1
$k_{i.min}$ калкы менен сууну керектөөнүн максималдуу суткалык бирдей эместигинин коэффициенти	0,6÷0,7

2.2 Сууну керектөөнүн сааттык бирдей эместигинин коэффициенти төмөндөгү формулалар боюнча аныкталат:

$$\text{максималдуу сааттык: } k_{j.max} = \alpha_{max} \times \beta_{max}, \quad (1)$$

$$\text{минималдуу сааттык: } k_{j.min} = \alpha_{min} \times \beta_{min}, \quad (2)$$

2.3 α_{max} , α_{min} , β_{max} жана β_{min} маанилерин КЧ КР 40-01 формулалары боюнча, бирок төмөндөгү (3) жана (4) формулаларда келтирилген параметрлерди түзүүчүлөрдү эсепке алуу менен аныктоо керек. Ушунда β_{max} жана β_{min}

маанилеринин оошуп өзгөрүү интервалы 2-таблицанын маалыматтары боюнча аныкталат КЧ КР 40-01.

Мындайда $k_{j,max}$ жана $k_{j,min}$ коэффициенттери үчүн α_j жана β_j түзүүчүлөрү айылдык калктуу конуштардын суу менен камсыздоо системалары (транзиттик суу түтүктөрү, бөлүштүрүүчү тарамдар (мунун ичинде туюктук), айылдык ишканалардын иштөөсүнүн бир калыптагы тартиптери ж.б.) менен камсыз болуусунун жана камтылуусунун реалдуу деңгээлин, ошондой эле суу түтүктөрү тармагындагы күчтөп түртүлүүлөрдүн суунун максималдуу жана минималдуу керектелүү сааттарында практикалык бирдей эместигинен улам айылдык калктуу конуштарда имараттардын бирдей кабаттуулугун (негизинен бир же эки кабаттуу курулуштар үчүн) көңүлгө алышат:

$$\alpha_{max} = 1,05 \div 1,20 \text{ жана } \alpha_{min} = 0,20 \div 0,40 \quad (3)$$

$$\beta_{max} = 1,40 \div 2,50 \text{ жана } \beta_{min} = 0,05 \div 0,25 \quad (4)$$

3 Айылдык калктуу конуштагы тышкы өрт өчүрүүгө сууну чыгымдоонун ченемдери

3.1 Айылдык калктуу конуштар үчүн тышкы өрт өчүрүүгө сууну чыгымдоонун ченемдерин 3- таблицага ылайык кабылдоо керек.

3- т а б л и ц а

Айылдык калктуу конуштагы жашоочулардын саны (адам)	Бир убактагы өрттөрдүн саны $n_{\text{өрт}}$	1 өрткө, тышкы өрт өчүрүүгө суунун л/с чыгымдалышы $q_{i, \text{өрт}}$ 1 же 2 кабат:	
		бир кабат имаратта	эки кабат имаратта
500 дөн 1000 ге чейин	1	1,00	1,50
1001 ден 1500 гө чейин	1	1,50	1,75
1501 ден 2000 ге чейин	1	1,75	2,00
ден 4000 ге чейин	1	2,00	2,50
4001 ден 5000 ге чейин	1	2, 50	3,00
Коомдук имараттар, көлөмү 1000 м ³ га чейин	1	1,00	1,50
Коомдук имараттар, көлөмү 1001ден 5000 м ³ га чейин	1	1,50	2,00
Э с к е р т ү ү – $q_{i, \text{пож}}$ айыл чарбалык ишканалар жана объекттер, ошондой эле мончолор үчүн тышкы өрт өчүрүүгө делинген чыгымдоолорду кошпойт.			

3.2 Бир айылдык калктуу конушка туура келүүчү өрттөрдүн саны $n_{\text{өрт}}$ барабар болуп кабылданат – жылы бою 1 жагдай.

3.3 Өрттү өчүрүү узактыгын $t_{\text{өрт. снп}}$ деп кабыл алуу - 2 саат.

3.4 Идиштик түзүлүштөгү (таза суунун топтогучу же суу мунарасы) суунун өрткө каршы запасын $W_{\text{өрт}}$ тышкы өрт өчүрүүгө суунун эсептик чыгымдалышынан кошумча 30% көлөмдү көңүлгө алуу менен эсебин чыгарган ылайык. Идиштик түзүлүштүн жалпы көлөмү (5) же (6) теңдеме боюнча аныкталат:

$$W_{\text{рчв (вб)}} = W_{\text{ч-и}} + W_{\text{тирич}} + W_{\text{а/ч жан}} + W_{\text{а/ч п.п.}} + W_{\text{сзач}} + W_{\text{сугат}} + W_{\text{өрт}} + 30\% \times W_{\text{өрт}}, \quad (\text{м}^3) \quad (5)$$

или

$$W_{\text{рчв (вб)}} = W_{\text{ч-и}} + W_{\text{тирич}} + W_{\text{а/ч жан}} + W_{\text{а/ч п.п.}} + W_{\text{сзач}} + W_{\text{сугат}} + 1,3 \times W_{\text{өрт}}, \quad (\text{м}^3) \quad (6)$$

мында $W_{\text{ч-и}} + W_{\text{тирич}} + W_{\text{а/ч жан}} + W_{\text{сугат}} + W_{\text{сзач}} + W_{\text{а/ч п.п.}}$ – чарбалык-ичүүчү, тиричиликтик муктаждыктарга деген суу, үй жандыктарын жана үй жанындагы участкаларды сугаруу, суунун эсепке алынбай чыгымдалышы, жергиликтүү өнөр жайды ичүүчү суу менен камсыздоо суу көлөмдөрүнөн туруучу идиштеги суунун көлөмүн жөнгө салуучу.

Сандык мүнөздөмөлөр ушул курулуш эрежелеринин 1-бөлүмүндө көрсөтүлгөн.

Суунун өрткө каршы запасы таза суунун топтогучунда сакталат. Ушунда суу алуунун өндүрүмдүүлүгүн өрттүк көлөмдү калыбына келтирүүнү эсепке алуу менен аныктоо керек.

3.5 Алыскы айылдык калктуу конуштар үчүн өрткө каршы муктаждыктарга суунун чыгымдалышын эсептөөдө 1,15 коэффициентин колдонуу сунушталат.

3.6 Бир айылдык калктуу конуш үчүн идиштик курулмалардын (таза суунун суу топтогучтары же суу мунаралары) санын бир санында кабылдоо керек. Мындагы долбоордук-сметалык документтерде эки сыйымдуу курулмалардын иштелүүсү алдын алып каралуусу зарыл, булардын бирөөсү ДБнын же АӨБнын жана дагы башка инвесторлордун каражаттарынан долбоорду ишке ашыруу мезгилинин алкагында, ал эми экинчиси кийинки 10–15 жыл ичинде жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын каражаттарынын эсебинен курулат.

3.7 Айылдык суу түтүктөрүнүн долбоордук-сметалык документтеринде чакан өрткө каршы техниканы жана инвентарды (плунжердик кол насосторун, автонасосторду, мотопомпаларды, кошунду узундугу 150÷200 метрге чейин шланга-жеңдерди, тийиштүү инвентары (балталар, ломдор, багорлор, чакалар, күрөктөр) менен өрткө каршы такталарды, өрт өчүргүчтөрдү жана 0,25÷0,5 м³

көлөмү менен кум салчу үкөктөрдү) сатып алууга деп каржылык каражаттардын алдын алып каралганы ылайык.

3.8 Айылдык калктуу конуштарда тышкы өрт өчүрүү үчүн калктуу конуштун калыптанган планировкасын эсепке алуу менен колдо жасалчу идиштик топтоочу курулмаларды (суу топтогучтар, казылган көлмөлөр, каналдар жана сууну суткалык жөнгө салуу бассейндери) практикалык колдонуунун эсебинен суу түтүгүсүз өрткө каршы суу менен камсыздоо милдеттүү түрдө алдын алып каралышы керек

Өрттөрдү өчүрүүнү суу түтүксүз өрткө каршы суу менен камсыздоо плунжердик кол насосторунун, аквтонасостордун же мобилдүү мотопомпалардын жардамы менен, өрткө каршы шланга-жеңдер аркылуу өчүрүү ордуна сууну берүү негизинде жүзөгө ашырылат, булар жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында сакталат.

Суу түтүктөрүсүз өрткө каршы суу менен камсыздоо, эреже катары, социалдык дайындалыштагы объектилердин (мектептер, кинотеатрлар, ооруканалар, административдик имараттар) жайгашуу аймактарында орун алышы керек.

Тышкы өрт өчүрүү муктаждыктары үчүн колдо жасалчу идиштик топтоочу курулмаларды суу менен толтуруу милдеттүү түрдө ирригациялык тармактан же арыктардан жүзөгө ашырылуусу зарыл.

3.9 Суунун өрткө каршы запасын таза суунун суу топтогучтарынан же суу мунараларынан тышкы өрт өчүрүү муктаждыктарына деп алуу суунун ирригациялык системаларда же колдо жасалчу идиштик топтоочу түзүлүштөрдө жок учурларында гана жүргүзүлөт.

Колдо жасалчу идиштик топтоочу түзүлүштүн долбоорунда милдеттүү түрдө түзүлүштүн тамандык бөлүгүндө сапаттуу жана ишенимдүү гидроизоляция боюнча иш-чаралардын, ошондой эле автомобилдик техника жана тракторлор үчүн келип кирүү жолдорунун варианттарын иштеп чыгуу менен аларды үзгүлтүксүз жууп-тазалоонун алдын алып каралганы ылайык.

3.10 $W_{\text{өрт}}$ колдо жасалчу идишинин зарыл көлөмү жана колдо жасалчу идиштик түзүлүштөрдөн алынуучу $Q_{i,\text{өрт}}$ суунун чыгымдалышы (7) жана (8) формулалары боюнча аныкталат:

$$W_{\text{өрт}} = (t_{\text{өрт. толтуруу}} \times Q_{i,\text{өрт}}), \quad \text{м}^3 \quad (7)$$

$$\text{мында: } Q_{i,\text{өрт}} = n_{\text{өрт}} \times q_{i,\text{өрт}} \times 3,6 \times t_{\text{өрт. снп}}, \quad \text{м}^3/\text{саат} \quad (8)$$

$t_{\text{өрт. толтуруу}}$ – КР КЧ 21-01 «Имараттардын жана курулмалардын өрт коопсуздугу» ченемдерине ылайык колдо жасалчу идиштик топтоочу курулмалардын толтурулуусунун улануу узактыгы.

3.11 Айылдык калктуу конуш үчүн суу түтүктөрүсүз өрткө каршы суу менен камсыздоо системаларын жана объектилерин долбоорлоо ДБ же АӨБ жана

дагы башка инвесторлордун линиялары боюнча каржылануучу айылдык суу түтүктөрү долбоорлорунун алкагында жүзөгө ашырылат. Ушунда суу түтүктөрүсүз өрткө каршы суу түтүгүнүн системасын куруу айылдык калктуу конуштун жашоочуларынын, сууну жеткирүүчүнүн же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын каражаттарынын эсебинен жүргүзүлөт.

3.12 Айылдык калктуу конуштарда имараттар колдо жасалчу идиштик топтоочу түзүлүштөрдөн мотопомпаларды колдонууда 150 метрден кем эмес жана автонасостор болгонунда 200 метрге чейинки аралыкта жайгаштырылуусу керек.

Колдо жасалчу идиштик топтоочу курулмаларга карата эки өрттүк насостордун же мотопомпалардын бир убакытта иштөөсүн камсыздоо үчүн келип кирүүлөрдү жабдышат.

3.13 Колдо жасалчу идиштик топтоочу курулмаларды толтуруу сууну каналдар, арыктар же шланг-жеңдер аркылуу сууну алып келүү жолу менен жана сутканын түн маалында $t_{\text{өрт толтуруу}} = 3$ сааттан көп эмес болуп жүргүзүлөт.

Көлмөлөр суу менен айылдык суу түтүгүнөн ирригациялык тармакта суу болбогонунда же кыш маалында, сутканын түнкү убактысында гана (24^{00} дөн 05^{00} гө чейин) толтурулат.

3.14 Көлмө-сууда жасалма сыйымдуулук топтоочу курулмаларды куруу үчүн орунду төмөндөгү факторлорду милдеттүү эсепке алуу менен тандашат:

- калктуу конуштун калыптанган курулушун;
- климаттык шарттарды;
- колдо болгон суу алуучу жана берүү каражаттарын;
- кыртыштын сапатын жана кыртыштык суулардын деңгээлин;
- көлмө-сууну ирригациялык тармактан алынчу суу менен толтуруу мүмкүнчүлүктөрүн жана ыкмаларын;
- өрттүк машиналардын жана дагы башка техниканын келип кирүү ыңгайлуулугун;
- өчүрүүгө суунун болушунча чоң өлчөмүн талап кылуучу объектке же объекттердин тобуна карата көлмөнүн жайгашуу жакындыгы.

3.15 Ушул бөлүмдүн жогоруда келтирилген 3.6, 3.7 жана 3.10 пункттарында келтирилген жоболор имаратты долбоорлоого тапшырма даярдоо этабында долбоордун башкы инженери менен макулдашылуусу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан бекитилиши керек.

3.16 Жасалма сыйымдуу топтоочу курулмаларга альтернатива катары суу түтүгүнө ширетилип бириктирилүүчү, өрттүк жеңди (шлангды) бириктирүү үчүн түп жагындагы жарым гайка менен ылдам биригүүчү вентили менен диаметри 50 мм патрубканы, ошондой эле жабдылган ылдам биригүүчү жарым гайканы

колдонсо болот. Патрубок суу түтүктөрү тармагынын туюк бутактанууларындагы кудукта, социалдык объекттердин жайгашуу аймактарында орнотулуусу керек.

Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын каржылык мүмкүнчүлүктөрүнүн негизинде суу түтүгү тармагында өрттүк гидранттарды орнотуу варианты сунушталат.

3.17 Калктуу конуштун суу түтүгү тармагындагы минималдуу эркин күчтөп түртүлүү жер үстүнөн имаратка киргизүүдөгү максималдуу чарбалык-ичүүчү сууну керектөө учурунда бир кабаттуу курулуш үчүн 10 метрден кем эмес, көп кабаттууда ар бир кабат үчүн $3\div 4$ м кошумчаланышы керек. Бул параметр ошондой эле долбоорлоочу, куруучу же архитектор тарабынан жумушчу долбоордо кабыл алынган орун жайлардын фактылык долбоордук бийиктигинен ($2,75\div 3,5$ м) көз карандылыкта кабыл алынган.

3.18 Керектөөчүлөрдө ичүүчү суу түтүгүнүн тышкы тармагында максималдуу эркин күчтөп түртүлүү 60 метрден ашпоосу керек.

Тармактагы өз алдынчалуу имараттар же райондор үчүн 60 метрден көбүрөөк күчтөп түртүлүүдө басымды иреттештирүүчү түзүлүштүн же суу менен камсыздоо системасын аймакташтыруунун алдын алып каралганы ылайык.

3.19 Беш миң адамга чейин жашоочулары бар калктуу конуштар үчүн, буларда кесипкөй өрттөн коргооо каралбаган, өрткө каршы суу түтүгү жогорку басымда болуп кабыл алынышы керек.

Э с к е р т ү ү л ө р

1 Минималдуу суу керектөө сааттарында күчтөп түртүлүү биринчиден тышкары ар бир кабатта $10+(2,75\div 3,5)$ метрге барабар болуп кабылданышына жол берилет, ушунда сактоо үчүн идишке суунун берилиши камсыз кылынышы керек.

2. Азыраак кабаттуулук курулушу менен же жыш жайгашкан райондордун орун алган өзүнчө турган көп кабаттуу имараттар же алардын топтору үчүн жогорулатылган күчтөп түртүлүүдөгү жергиликтүү насостук курулмалардын алдын алып каралышына жол берилет.

3 Сууну андан ары пайдалануу түтүктөрү тармагындагы эркин күчтөп түртүлүү 10 метрден кем болбошу керек.

4 Айылдык суу менен камсыздоо системаларында суунун чыгымдалуусунун эсебин алуу

4.1 Суу менен камсыздоонун кайрадан курулуудагы, реконструкциялануудагы жана капиталдык ондоп-түзөтүлүүдөгү объектилери үчүн КР КЧ 40-01дин талаптарына ылайык милдеттүү түрдө суунун эсебин алуу

приборлорунун (суунун чыгымдалышынын эсептегичтери) алдын алып каралганы зарыл.

4.2 Суунун чыгымдалышынын эсептегичтерин (суу өлчөгүчтөрдү) ар бир короодогу киргизүүчү өткөргүч түтүктөрдө же ар бир жекече турак үйгө, өткөргүч түтүктөрдүн бутактанууларындагы кудуктарга (же жер үстүндөгү метал үкөктөргө), дүкөндөргө, ашканаларга, айылдык өндүрүштүк жана коомдук имараттарга орнотулганы ылайык.

4.3 Суу өлчөгүчтүн шарттуу өтүүсүнүн диаметрин суткалык суу керектөө убактысы үчүн суунун орточо сааттык чарбалык-ичүүчү жана тиричиликтик чыгымдалуусунан чыгып тандалып алынганы ылайык.

4.4 Шарттуу өтүүнүн кабыл алынган диаметри менен суу өлчөгүч суунун чарбалык-ичүүчү жана тиричиликтик чыгымдалышынын эсептик максималдуу өткөрүлүүсүн текшерүүсү зарыл. Ушунда эсептегичтерде суунун күчтөп түртүлүүсүнүн жоготуулары канатчалуулары үчүн 5,0 метрден жана турбиналык эсептегичтер үчүн 2,5 метрден ашпоосу керек.

4.5 Суу өлчөгүчтөрдү айылдык калктуу конуштун жашоочулары менен ордунда макулдашуу боюнча сууну жеткирүүчүнүн эксплуатациялык пер-соналы көрсөтүүлөрдү алуусу жана тейлөөсү үчүн ыңгайлуу кылып орнотуу керек. Орун жайда колдон жасалчу же табигый жарык берүү болгону зарыл.

4.6 Айылдык калктуу конуштарды суу менен камсыздоо боюнча тейлөө үчүн чыгымдарды төмөндөтүү, айылдык суу менен камсыздоо системасын эксплуатациялоону экономикалык жактан натыйжалуулугун жана туруктуулугун камсыздоо максатында:

- суу алуунун түрүнөн көз карандысыздыкта (б.а. транзиттик суу түтүктөрүнүн башталган жеринде) суу өлчөгүчтөрдү башкы суу алуу түзүлүшүндө орнотуу;

- калк үчүн суу өлчөгүчтөрдү короонун кире беришинде орнотуу, себеби көптөгөн айылдарда ичүүчү сууну жашыл өсүмдүктөрдү, үй малдарын жана канаттууларды сугаруу үчүн колдонушат;

- суу өлчөгүчтөрдү башка да объектилер (дүкөндөр, кафелер, соцмаданий-тиричиликтик объектилер ж.б.) үчүн, б.а. суу алууга деп келишим түзгөн бардык объекттер боюнча орнотуу зарыл; суу өлчөгүчтүн жайгашуу орду коомдук имараттын түздөн-түз кире беришинде болушу керек;

- бардык суу өлчөгүчтөр суу менен камчыздоо кызмат көрсөтүүчүсү тарабынан пломбаланышы зарыл.

4.7 Суу өлчөгүч түзүлүштүн тибинин эсебин жана тандалып алынышын КЧжЭ 2.04.01 ченемдерине ылайык аныктоо керек.

5 Айылдык суу менен камсыздоо системаларындагы өткөргүч түтүктөр

5.1 Айылдык калктуу конуштардагы суу түтүктөрү тарамдарын, эреже катары, туюктук схема боюнча долбоорлогон ылайык:

- түтүктөрдүн 100 миллиметрден жогору эмес диаметринде чарбалык-ичүүчү муктаждыктарына сууну берүү үчүн;
- аварияны жоюу маалында суу менен камсыздоода үзгүлтүккө жол мүмкүндүгүндө чарбалык-ичүүчү муктаждыктарына сууну берүү үчүн;
- өрттү өтүрүүгө суунун чыгымдалышынан көз карандысыздыкта, бутактануунун 200 метрден жогору эмес узундугунда чарбалык-ичүүчү жана тиричиликтик муктаждыктарына сууну берүү үчүн.
- өрттү өтүрүүгө суунун чыгымдалышынан көз карандысыздыкта, бутактануунун 200 метрден жогору эмес узундугунда чарбалык-ичүүчү жана тиричиликтик муктаждыктарына сууну берүү үчүн.

5.2 Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында же айылдык калктуу конуштардын жашоочуларында тийиштүү материалдык каражаттар болгонунда, ошондой эле катарлаш көчөлөрү менен айылдык калктуу конушта планировканын бар экенинде тегеренме суу түтүгүнүн тармагын долбоорлоого жол берилет.

Ушунда тышкы суу түтүктөрүнүн тармагын имараттардын жана курулмалардын ички суу түтүктөрү тарамдары менен курчоого жол берилбейт.

5.3 Суу түтүгү тармагынын линияларында бүтөөчү-жөнгө салуучу арматуранын орнотулуусу алдын алып каралышы керек:

- ремонттук участкаларды бөлүп алуу үчүн буруучу жапкычтарды (ачып-жапкычтарды);
- өткөргүч түтүктөрдү бошотууда жана толтурууда абаны коё берүү жана сыртка чыгаруу үчүн клапандарды;
- абаны ичкери коё берүү жана кыстыруу үчүн клапандарды;
- өткөргүч түтүктөрдү бошотууда сууну чыгарып салуу үчүн агызып чыгаргычтарды;
- компенсаторлорду;
- монтаждык койгучтарды;
- басымды иретке салгычтарды;
- ремонттук участкалардын ишин токтотуу үчүн ачып-жапкычтарды же вентилдерди.

5.4 Суу түтүктөрү тарамдарын сыртка коё берүү багыты боюнча 0,001ден кем эмес жантаюусу менен долбоорлоо зарыл. Жердин түз рельефинде жантаюуну 0,005ке чейин азайтууга жол берилет.

5.5 Агызып чыгаруулар ар бир ремонттук участканын төмөндөтүлгөн чекиттеринде, ошондой эле өткөргүч түтүктөрдү жууп-тазалоодон улам сууну агызып чыгаруу орундарында алдын алып каралганы ылайык. Агызып чыгаруулардын жана абаны сыртка чыгаруу үчүн курулмалардын диаметрлери тармактын участкаларынын 2 сааттан көп эмес убакытта бошотулуусун камсыз кылышы керек.

5.6 Суу түтүктөрү тарамдары үчүн түтүктөрдүн материалын жана бекемдик классын тандоо гидравликалык эсептөөнүн, территориянын сейсмикалуулугунун, кыртыштын, кыртыштык суулардын жана транспорттолуучу суунун агрессивдүүлүгүнүн, ошондой өткөргүч түтүктөрдүн иштөө шарттарынын жана суунун сапатына карата талаптардын негизинде кабылданганы ылайык.

Күчтөп түртүлүү суу түтүктөрү тарамдары үчүн, эреже катары, металдан эмес түтүктөрдү (күчтөп түртүлүүчүлүк темирбетондук, полиэтилендик) колдонуу сунушталат.

ЖТП (жогорку тыгыздыктагы полиэтилен) тибиндеги полиэтилен түтүктөрү сунушталат, булар көбүрөөк коопсуз (суунун булгануусу тобокели орун албаган) жана чыгымдардын натыйжалуулугу боюнча көбүрөөк ылайыктуу катары классификацияланышы ыктымал.

Металдан эмес түтүктөрдү колдонуудан баш тартуу негизделиши керек.

5.7 Чоюндук күчтөп түртүлүү түтүктөрүн колдонууга тарамдар үчүн калктуу конуштардын, айыл чарбалык ишканалардын территорияларынын чектеринде жол берилет.

5.8 Болот түтүктөрүнүн колдонулушуна жол берилет:

- 1,5 МПадан (15 кгс/см^2) көбүрөөк ички эсептик басымы менен участкаларда;

- темир жана автомобиль жолдорунун астынан, суу тосмолору жана жарлар аркылуу өтүү үчүн;

- чарбалык-ичүүчү суу түтүктөрүнүн саркынды сууларды агызуу тарамдары менен кесилишкен жерлерде;

- өткөргүч түтүктөрдү автожолдор жана шаардык көпүрөлөр, эстакаалардын тирөөчтөрү жана туннелдер боюнча алып өтүүдө.

5.9 Түбүнө чейин эсептегенде түтүктөрдү орнотуунун тереңдиги нөлдүк температурадагы кыртышка төмөндөп кирүүнүн эсептик тереңдиги 0,5 метрден чоң болушу керек.

Терс температуралар аймагында өткөргүч түтүктөрдү алып өтүүдө түтүктөрдүн материалы жана жалгашып биригүүлөрдүн элементтери аязга туруктуулуктун талаптарын канааттандырышы керек.

Түтүктөрдү төшөөнүн аз тереңдигине жокко чыгаруучу чаралардын шартында колдонууга жол берилет:

- өткөргүч түтүктө орнотулуучу бүтөөчү арматуранун тоңуусу;
- өткөргүч түтүктүн түтүктүн ички бетинде муздун түзүлүүсүнүн натыйжасында өткөрүү жөндөмдүүлүгүнүн жол берилгис төмөндөөсү;
- суунун тоңуусунун, кыртыштын деформациясынын жана түтүктүн капталдарынын материалында температуралык чыңалуулардын натыйжасында түтүктөрдүн жана алардын жалгашып биригүүлөрүнүн бузулуусу;
- өткөргүч түтүктө өткөргүч түтүктөрдүн бузулуусу менен байланышкан суунун берилүү үзгүлтүктөрүндө муз тыгындалышынын түзүлүүсү.

5.10 Суу менен камсыздоо системаларынын өткөргүч түтүктөрүндөгү аварияларды жоюунун эсептик убактысын КР КЧ 40-01 ылайык кабыл алуу керек.

5.11 Айылдык суу менен камсыздоо системаларында ремонттук-калыбына келтирүү жумуштарын жүргүзүү процессинде мурдагы бар түтүктөрдүн ичи менен кичирээк диаметрдеги түтүктү алып өтүүгө (түтүктөрдү коаксиалдык төшөө), жаңы траншеяларды иштеп чыгуусуз, жол берилет. Мындай ыкма төмөнкү учурларда колдонулушу керек: жаңы түтүктөрдүн диаметри эски түтүктөрдүн диаметринен кичине жана эскинин көндөйүндө жаңы түтүктөрдү алып өтүү мүмкүн болгонунда.

5.12 Ушул курулуш эрежелеринде көрсөтүлгөн шарттарды аткаруу мүмкүн болбогон учурда реабилитация маалында эски түтүктөрдү алмаштыруу үчүн жаңы түтүктөрдү алып өтүүнүн ачык траншея усулун колдонгон ылайык.

5.13 Айылдык суу менен камсыздоо системаларында өткөргүч түтүктөрдү төшөөнү 4-жана 5-бөлүмдөрдүн 5.1÷5.13, 5.14÷5.22, 5.31÷5.42 подпункттарынын (жер алды менен төшөөдө) жана КЧЖЭ 2.05.06нын 7.1÷7.10 подпункттарынын (жер үстү менен алып өтүүдө) талаптарына ылайык, жердин сейсмикалык шарттарын эсепке алуу менен жүзөгө ашыруу зарыл.

5.14 Айылдык суу менен камсыздоо системалары боюнча БДБ жана АӨБнын линиялары аркылуу каржылануучу долбоорлордо суу бөлүштүрүүчү тарамдарынын жана транзиттик суу түтүктөрүнүн жаңы курулушу үчүн реконструкциялоодо асбестоцементтик түтүктөрдү, ошондой эле асбест камтуучу материалдарды (БДССУнун санитардык ченемдерине жана маалыматтарына ылайык асбест канцерогендик заттарга кирет) колдонууга жол берилбейт.

Э с к е р т ү ү – Суу түтүктөрү тарамдарында жана транзиттик суу түтүктөрүндө эсебин алуу прибору аркылуу керектелүүчү суунун көзөмөлүнөн тышкары сууну жеткирүүчү милдеттүү түрдө агып чыгууларды көзөмөлдөө, аныктоо жана төмөндөтүү жана да суунун эсепке алынбаган чыгымдалышынын көлөмдөрү (б.а. киреше алып келбөөчү суу - NRW) боюнча жумуштарды, суу балансынын иш жүзүндө сакталышын жана жалпы суу ресурстарын

сарамжалдуу пайдаланууга карата келтирилген мүмкүн болчу каржылык жоготуулардын минималдаштырылуусун жүргүзүүсү керек.

6 Айылдык суу менен камсыздоо системаларындагы транзиттик суу түтүктөрү

6.1 КР КЧ 40-01 ылайык транзиттик суу түтүктөрүнүн айрылыштарынын саны суу менен камсыздоо системасынын категориясын жана курулуштун кезектүүлүгүн эсепке алуу менен кабылдануусу керек. Айылдык суу түтүгү үчүн 11-бөлүмдүн жана КР КЧ 40-01дин 16.28÷16.36 подпункттарынын талаптарын эсепке алуу менен транзиттик суу түтүгүн бир багыт кылып төшөөгө жол берилет.

6.2 Транзиттик суу түтүгүнүн жумушчу долбоорун иштеп чыгууда жумушчу документтердеги эки тарнзиттик суу түтүгүнүн жумушчу долбоорлорун КР КЧ 40-01дин талаптарына ылайык бүткөрүү керек, алардын бирөөсү I баскыч катары долбоорду ишке ашыруу мезгилинин алкагында ДБнын же АӨБнын жана башка донордук уюмдардын каражаттарынын эсебинен курулат.

Айылдык калктуу конуштагы калктын санынын өсүүсүнө, айыл чарбалык объектилердин жана ишканалардын өнүгүүсүнө жараша транзиттик суу түтүгүнүн 2-айрылышын эксплуатацияланып жаткан 1-айрылышка карата анын тийиштүү кошумчасы II этап катары сууну жеткирүүчүдө же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органында тийиштүү материалдык каражаттары бар болгон учурда, биринчи транзиттик суу түтүгүн эксплуатациялоого киргизгенден кийинки 10÷15 жыл ичинде куруу зарыл.

6.3 Транзиттик суу түтүгүн бир линияда төшөөдө жана айылдык калктуу конуштун территориясына бир булактан сууну берүүдө транзиттик суу түтүгүндөгү аварияны жоюу убактысында калктуу конушту суу менен камсыздоочу суу көлөмү менен суу топтолуучу идиш алдын ала каралышы керек. Сууну бир нече булактан берүүдө суу топтолуучу идиштеги суунун авариялык көлөмү эсептик чыгымдалуунун 30%ынан көп эмес азайтылуусу мүмкүн.

6.4 Транзиттик суу түтүктөрүндө бүтөөчү-иреттештирүүчү арматураны орнотуу каралышы керек:

- ремонттук участкаларды бөлүү үчүн буруучу жапкычтарды;
- өткөргүч түтүктөрдү бошотууда жана толтурууда абаны коё берүү жана клапандарды;
- абаны ичкериге киргизүү жана кысуу үчүн клапандарды;
- өткөргүч түтүктөрдүн иштөө процессинде абаны сыртка чыгаруу үчүн вантуздарды;

- өткөргүч түтүктөрдү бошотууда сууну чыгарып салуу үчүн агызып чыгарууларды;

- компенсаторлорду;

- монтаждык кыстырмаларды;

- басымды иретке салуучуларды;

- ремонттук участкалардан ишин токтотуу үчүн ачып-жапкычтарды.

6.5 Транзиттик суу түтүктөрүн бир салаа кылып төшөөдө жана ооштуруп кошуу болбогонунда транзиттик суу түтүктөрүнүн ремонттук участкаларынын узундугун 3 километрден көп эмес деп кабылдаган ылайык (ремонттук участканын баш жагында жана аяк жагында бүтөөчү-жөнгө салуучу арматурасы менен кудуктарды куруу зарыл).

6.6 Транзиттик суу түтүктөрүн агызып чыгаруу багыты боюнча 0,001ден кем эмес жантаюу менен долбоорлогон ылайык. Жердин тегиз рельефинде жантаюуну 0,005ке чейин азайтууга жол берилет.

6.7 Транзиттик суу түтүктөрү үчүн түтүктөрдүн материалын жана бекемдик классын тандоону статистикалык эсептөөнүн, сейсмикалык шарттардын, кыртыштын, кыртыштык суулардын жана ташып жеткирилүүчү суунун агрессивдүүлүгүнүн, ошондой эле өткөргүч түтүктөрдүн иштөө шарттарынын жана суунун сапатына карата талаптардын негизинде кабыл алган ылайык.

Күчтөп түртүлүү транзиттик суу түтүктөрү үчүн металл эмес түтүктөрдү (темирбетондук күчтөп түртүлүүчүлүк, полиэтилендик) колдонуу сунушталат. Металл эмес түтүктөрдү колдонуудан баш тартуу негизделиши керек.

6.8 Чоюн күчтөп түртүлүү түтүктөрүн колдонууга транзиттик суу түтүктөрү үчүн калктуу конуштардын, айыл чарбалык ишканалардын территорияларынын жана объекттеринин чектеринде жол берилет.

6.9 Болот түтүктөрүн колдонууга жол берилет:

- транзиттик суу түтүктөрүн чөкмө кыртыштарда, тектоникалык жаракаларга жакын территорияларда, территориянын сейсмикалуулугу 9 жана 9дан көбүрөөк балл болгонунда;

- 1,5 МПадан (15 кгс/см^2) көбүрөөк эсептик ички басымы менен участкаларда;

- темир жана автомобиль жолдору астындагы, суу бөгөттөрү жана аңдар аркылуу өтмөктөр үчүн;

- чарбалык-ичүүчү суу түтүктөрү саркынды сууларды агызуу тарамдары менен кесилишкен жерлерде;

- өткөргүч түтүктөрдү авто жолдоу жана шаардык көпүрөлөр, эстакадалардын тирөөчтөрү жана туннелдер акылуу алып өтүүдө.

6.10 Магистралдык транзиттик суу түтүктөрүн бүтөөчү-жөнгө салуучу арматуранын орнотулуусу менен жана узундугу 3 километрден көп эмес авариялык участкаларды бир салаа кылып долбоорлогон жана курган ылайык (бүтөөчү-жөнгө салуучу арматурасы менен кудуктарды куруу зарыл).

Транзиттик суу түтүктөрүнүн диаметрлерин тандоо суунун өрткө каршы чыгымдалуусунун эсебин алуусуз айрым участкаларынын авариялык токтотулуусундагы иштөө шарттарын эсепке алуу менен техникалык-экономикалык эсептөөлөрдүн негизинде жүргүзүлөт.

6.11 Суу менен камсыздоо системаларынын өткөргүч түтүктөрүндөгү аварияларды жоюунун эсептик убактысын КР КЧ 40-01ге ылайык кабыл алуу зарыл.

6.12 Айылдык суу түтүктөрү системаларында транзиттик суу түтүктөрүн төшөөнү ушул курулуш эрежелеринин 5-бөлүмүндө келтирилген ченемдерге ылайык жүзөгө ашыруу зарыл.

7 Айылдык суу менен камсыздоо системаларындагы идиштик түзүлүштөр

7.1 Айылдык суу түтүгү системаларындагы идиштик курулмалардын (таза сууну топтоочулардын жана суу мунараларынын) сыйымдуулугу суунун жөнгө салуучу, өрттүк, авариялык жана контакттык көлөмдөрүн өзүнө камтышы керек.

7.2 Суунун жөнгө салуучу көлөмү төмөндөгү формула боюнча аныкталат:

$$W_p = Q_{\text{сут.макс}} [1 - K_n + (K_n - 1) \times (K_n / K_n)^{K_n / (K_n - 1)}], \quad (9)$$

мында: $Q_{\text{сут.макс}}$ - максималдуу суу керектөөнүн суткалык чыгымдалышы, м³/сут;

K_n – суунун максималдуу сааттык берилишинин сууну колдонууга даярдоо станцияларындагы, насостук станциялардагы жөнгө салуучу идишке же суткасына максималдуу суу керектөөдөгү орточо сааттык чыгымдалуусуна карата жөнгө салуучу идиши менен суу түтүгү тармагына карата мамилеси;

K_n – сууну жөнгө салуучу идиштен же суткасына максималдуу суу керектөөнүн орточо сааттык чыгымдалуусуна карата максималдуу сааттык иргеп алуу мамилеси катары аныкталуучу жөнгө салуучу идиши менен суу түтүгүнүн тармагынан сууну иргеп алуунун сааттык бирдей эместигинин коэффициенти.

7.3 Суунун өрттүк көлөмүн ушул курулуш эрежелеринин ченемдерин эсепке алуу менен, ошондой эле КР КЧ 40-01 карата КЭ 40-101:2023 (7) жана (8) формулалары боюнча аныктаган ылайык.

7.4 Суунун авариялык көлөмү КР КЧ 40-01дин ченемдерине ылайык, бирок аварияны жоюу убактысы аралыгында суунун эсептик орточо сааттык чыгымдалышынан 50% өлчөмүндө чарбалык-ичүүчү муктаждыктарына суунун чыгымдалышынын зарыл камсыздоо шартында аныкталат.

7.5 Суунун айкын көлөмүн КР КЧ 21-01 жана КР КЧ 40-01дин ченемдерине ылайык аныктоо зарыл.

7.6 Айылдык калктуу конуштар үчүн айылдык суу түтүктөрү системаларындагы суу топтогучтардын жалпы саны анда суунун жөнгө салуучу, авариялык көлөмүнүн 100%ы сакталган жана суунун өрткө каршы муктаждыктарга делинген көлөмүнө кошумча 30% эсеби менен өрттүк көлөмү шартында бирге барабар болот.

7.7 Айылдык суу түтүгүнүн долбоордук-сметалык документтеринде эки идиштик курулмалардын иштелмеси алдын алып каралганы зарыл, булардын бирөөсү долбоорду ишке ашыруу мезгилинин алкагында (I баскыч) БДБнын же ӨАБнын жана дагы башка инвесторлордун каражаттарына, ал эми экинчиси сууну жеткирүүчүнүн же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын каражаттарынын эсебинен кийинки 10÷15 жылда курулат.

8 Айылдык суу түтүктөрү системаларындагы суу менен камсыздоо булактары

8.1 Айылдык калктуу конуштар үчүн суу менен камсыздоонун булактары катары айылдык калктуу конуштун перспективдүү өнүгүүсүн эсепке алуу менен, ишмердүүлүктүн бул түрүнө мамлекеттик лицензиясы бар адистештирилген уюмдар тарабынан жүргүзүлгөн гидрогеологиялык изденүүлөрдүн жана изилдөөлөрдүн негизинде булактагы суу запастарынын бекемделгендери колдонулат. Суу менен камсыздоонун булактары болуп төмөндөгү түзүлүштөрдөн: суу алуу скважиналарынан, шахталык кудуктардан, жээктик жана агымдык суу алуулардан, горизонталдык суу алуулардан, үлүштүк суу алуулардан жана булактардан суу алынуу менен жер астындагы жана үстүнкү беттик суулар эсептелишет.

Калкка чарбалык-ичүүчү муктаждыктарына деп берилүүчү суунун сапаты СанЭжЧ 2.1.4.002 жана «Ичүүчү суунун коопсуздугу жөнүндө «Техникалык Регламент», «Кыргыз Республикасындагы шаар куруу жана архитектура тууралуу» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына жооп бериш керек.

8.2 Суу алуу түзүлүштөрүнүн өндүрүмдүүлүгү (ишенимдүүлүгү) КЭ «Кыргыз Республикасында айылдык калктуу конуштардын территорияларын пландаштыруу жана куруу», КР КЧ 30-01 жана КР КЧ 40-01дин талаптарына ылайык, айылдык калктуу конушу перспективдүү өнүктүрүүнү көңүлгө алуу менен эсептелип чыгылышы керек.

8.3 Долбоордук-сметалык документтерде 5000 адамга чейин калкынын саны менен айылдык бир калктуу конуш үчүн суу алуу түзүлүшүн жана суу менен камсыздоо булагын иштеп чыгуу алдын алып каралууда. Заказчынын талабы боюнча долбоордо айылдык бир калктуу конуш үчүн суу менен камсыздоонун (үстүнкү беттик же жер астылык) эки көз карандысыз булактарынан суу алуу түзүлүштөрүн иштеп чыгуу жагы алдын алып каралышы мүмкүн.

Ушунда негизги суу алуу түйүнү жана суу менен камсыздоо булагы долбоордун жүзөгө ашырылуу убактысынын алкагында (I баскыч) БДБнын же ӨАБнын каражаттарынын эсебинен курула турган болот.

Резервдик (экинчи) суу алуу түйүнү жана суу менен камсыздоо булагы сууну жеткирүүчүнүн каражаттарынын эсебинен, кийинки 5÷10 жылда сууну жеткирүүчүдө же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органында каржылык каражаттардын топтолуусуна карай курулуусу керек (II баскыч).

8.4 Жер астындагы суулардан (суу алуу скважинасынан) бир суу алуу түзүлүшүн долбоорлоого жана курууга жол берилет.

Ушунда кийинки 5÷10 жыл аралыгында бирден аз эмес сандагы резервдик скважинаны куруу сунушталат, бул үчүн сууну жеткирүүчү же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы бул 8.3 бөлүмүндө келтирилген курулуш шарттарына окшотуп каржылык каражаттарды пландаштыруусу жана камсыздоосу зарыл.

8.5 Ошондой эле суу менен камсыздоо булактарынын башка да түрлөрү үчүн да бир суу алуу түйүнүн долбоорлоого жана курууга жол берилет. Мындай учурда кийинки 5÷10 жыл аралыгында бирден кем эмес санда резервдик скважинаны куруу сунушталат, бул үчүн сууну жеткирүүчү же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы бул 8.3 бөлүмүндө келтирилген курулуш шарттарына окшотуп каржылык каражаттарды пландаштыруусу жана камсыздоосу зарыл.

БАардык категориялардын суу алуулары үчүн кампада резервдик насостун болушу алдын алып каралат.

8.6 Суу менен камсыздоо булагын тандап алуу КР КЧ 40-01дин 6-бөлүмүндө келтирилген ченемдерге ылайык аныкталат.

8.7 Сууну колдонууга даярдоону КР КЧ 40-01дин 9-бөлүмүнүн ченемдери боюнча караган зарыл.

9 Айылдык суу менен камсыздоо системаларындагы коргоо аймактары

9.1 КР КЧ 40-01дин ченемдерине жана ченемдик укуктук актылардын (Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 31-январынан № 68 «Ичүүчү суу менен камсыздоо жаатындагы актыларды бекитүү тууралуу» токтому, «№ 1 Жобо»; Кыргыз Республикасынын «Ичүүчү суунун коопсуздугу тууралуу» Техникалык Регламенти, «Ичүүчү суу тууралуу» мыйзамдарынын талаптарына ылайык санитардык коргоо аймактары алардын санитардык-эпидемиологиялык ишенимдүүлүгүн жана коопсуздугун камсыздоо максаттарында ичүүчү дайындалышындагы долбоорлонуп жана реконструкцияланып жаткан бардык суу түтүктөрүндө алдын алып каралышы керек.

Санитардык коргоо аймагынын параметрлери санитардык-эпидемиологиялык бейпилдиги жаатында ыйгарым укуктуу орган менен макулдашылуусу жана да архитектура жана шаар куруу жаатында ыйгарым укуктуу органдар тарабынан берилүүчү архитектуралык-пандаштыруучулук шарттардын материалдарында алдын алып каралышы керек.

9.2 Суу түтүгүнүн санитардык коргоо аймагынын долбоору жана аймактарда өткөрүлүүчү санитардык иш-чаралар санитардык-эпидемиологиялык бейпилдиги органдары менен макулдашылуусу керек.

9.3 Суу түтүгүнүн санитардык коргоо аймагы суу менен камсыздоо булагынын санитардык коргоо аймагын, мунун ичинде сууну алып келүүчү каналды, суу түтүктөрү түзүлүштөрүнүн жана транзиттик суу түтүктөрүнүн аянтчаларынын санитардык коргоо аймактарын өзүнө камтышы керек.

9.4 Санитардык коргоонун аймагы турушу керек:

- биринчи жана экинчи алкактардын суу менен камсыздоо булактарынан;
- биринчи алкактын суу алуу түзүлүштөрүнөн жана суу түтүктөрү түзүлүштөрүнүн аянтчаларынан;
- экинчи алкактын транзиттик суу түтүктөрүнөн.

9.5 Санитардык коргоо аймактары төмөндөгүлөрдү иликтеп текшерүүнүн негизинде долбоорлонушу керек: үстүнкү беттик булак үчүн санитардык жана гидрологиялык абалы; жер астындагы булак үчүн санитардык жана гидрогеологиялык абалы; суу түтүктөрү түзүлүштөрүнүн участкалары үчүн санитардык абалы жана инженердик-гидрогеологиялык жагдайы.

9.6 Суу менен камсыздоонун жер астындагы булагы болгонунда айкындалышы керек: анын азыктануу аймагы, үстүнкү беттик суулардан жана дагы башка суулуу горизонттордон суулуу горизонтту бөлүп туруучу кыртыштын

катмарларынын мүнөздөмөсү; табигый гидрогеологиялык шарттардын бузулуусунун (кароосуз калтырылган жана туура эмес эксплуатациялануудагы скважиналар, шахталар, штльнялар, карьерлер ж.б.) орун алуусу жана мүнөзү.

9.7 Санитарды коргоо аймагынын биринчи алкагынын территорияларынын чек аралары суу түтүктөрү түзүлүштөрүнүн аянтчаларын кеңейтүү же транзиттик суу түтүктөрүн перспективага деп төшөө шарттарын көңүлгө алуу менен аныкталганы ылайык.

9.8 Санитардык коргоо аймактары ушул курулуш эрежесинин 9.1 пунктунда көрсөтүлгөн ченемдик техникалык документтердин жана ченемдик укуктук актылардын талаптары сакталуу менен долбоорлонуусу зарыл.

9.9 «Үстүнкү беттик сууларды агынды суулар менен булгануусунан коргоо Курулуш эрежелеринин» талаптарына ылайык суунун үстүнкү беттик булагынын булгануусунун алдын алуу боюнча иш-чаралардын санитардык коргоонун долбоорлонуудагы аймагынын чектеринде жергиликтүү шарттардан улам жүзөгө ашырылуусу мүмкүн болбогон өзгөчөлүү учурларда суу менен камсыздоо системасынын сууну колдонууга даярдоо станцияларынын иштөөсүнүн ишенимдүүлүгүн жогорулатуучу жана МАМСТ 2874 жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 31-январындагы № 68 токтомунун талаптарына ылайык суунун сапатына кепилдик берүүчү сууну иштетүүдөн өткөрүү боюнча кошумча иш-чаралардын алдын алып каралышы зарыл.

9.10 Айылдык суу түтүктөрүн курууда каржылык каражаттардын чектелүүлүгүн эске алып, ошондой эле калкты ичүүчү суу, туруктуу эксплуатациялоо жана техникалык жактан тейлөөнү камсыздоо үчүн суу менен камсыздоо булактарын санитардык жактан коргоонун биринчи аймагынын территориясын чоочун жактардын, айыл чарбалык жана жапайы жандыктардын, үй малынын жана канаттуулардын, ошондой суу алуу түзүлүштөрүн жана курулуштарын эксплуатациялоо чөйрөсүнө тиешеси жок машиналардын жана механизмдердин кирип келүүсүн болтурбоо үчүн тикенек зым же «Рябица» (60x60 клеткасы) метал тору менен тосууга жол берилет.

Ушунда туюк тосмонун бийиктиги 2,0 м + 0,5 метрден кем эмес тикенек зымдан же болбосо «Егозадан» турушу керек. Тосмо мына ушундайча 100x100 миллиметрден көп эмес өлчөмдө курулганы ылайык.

9.11 Ошондой эле суу алуу түзүлүштөрүнүн аянтчалары үчүн тосмонун тиби КЧ 441дин талаптарына ылайык кабыл алынат.

10 Ченемдик шилтемелер

Ушул ченемдерде төмөнкү ченемдик документтерге шилтемелер пайдаланылган:

Ченемдик укуктук актылар

«Ичүүчү суунун коопсуздугу жөнүндө» Техникалык регламент Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;

«Ичүүчү суу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;

«Кыргыз Республикасынын шаар куруу жана архитектура жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;

«Ичүүчү суу менен камсыздоо жагындагы актыларды бекитүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 31-январы № 68 токтому.

Ченемдик-техникалык документтер

КР КЧ 21-01:2018 «Имараттардын жана курулмалардын өрт коопсуздугу»;

КР КЧ 30-01:2020 «Шаарларды жана шаар тибиндеги калктуу конуштарды пландоо жана куруу» жана Кыргыз Республикасындагы айылдык калктуу конуштардын аймактарын пландаштыруу жана өнүктүрүү эрежелеринин жыйындысы;

КР КЧ 40-01:2023 «Суу менен камсыздоо. Тышкы тарамдар жана курулмалар»;

СН КР 40-02:2023 «Водоотведение. Наружные сети и сооружения»;

КР КЧ 40-02:2023 Саркынды сууларды чыгаруу. Тышкы тарамдар жана курулмалар. Долбоорлоо ченемдери;

КР КЧ 40-03:2023 «Калкынын саны 5000ге чейинки калктуу конуштарды жана рекреация объектилеринин саркынды сууларын чыгаруу. Долбоорлоо ченемдери»;

СНиП 2.05.06-85 «Магистральные трубопроводы»;

КЧЖЭ 2.04.01-85* Имараттардын ички суу түтүктөрү жана канализация;

СанЭЖЧ 2.1.4.002-03 «Ичүүчү суу. Ичүүчү суу менен камсыздоонун борборлоштурулган системаларынын суусунун сапатына карата гигиеналык талаптар». Сапатка көзөмөл;

А тиркемеси

Суу менен камсыздоо кызматынын көрсөткүчтөрү

Суу түтүктүк-канализациялык ишканаланы натыйжалуу башкаруу жана тейлөө сапатын жогорулатуу максатында бар техникалык-экономикалык көрсөткүчтөрдүн тизмесине кошумча төмөндөгү параметрлерди киргизүү практикалык жактан максатка ылайыктуу:

Катар №и	Көрсөткүчтүн аталышы	Өлчөөлөрдүн мезгилдүүлүгү
1	Тейлөө аймагын суу түтүгүнө кошуу аркылуу камтуу	Квартал сайын
2	Адамга суунун күнүгө орточо өлчөмү	Ай сайын
3	Сууну кошуулардын эсебин алуу даражасы	Ай сайын
4	Кирешелик эмес (эсепке кирбеген) суунун көлөмү (NRW)	Ай сайын
5	Берилүүдөгү суунун сапаты	Ай сайын
6	Кардарлардын даттанууларын кароонун натыйжалуулугу	Квартал сайын
7	Суу менен камсыздоо кызматына чыгымдоолордун ордун толтуруу	Квартал сайын
8	Суу менен камсыздоого байланышкан төлөөлөрдү чогултуунун натыйжалуулугу	Квартал сайын